

Η ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΓΛΥΠΤΟΥ

ΥΠΟ Μ. ΚΡΟΥΖΕ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ α' τεύχους).

τοῦ Ἡρόδοτου ἢ τοῦ Πλουτάρχου. Ἀλλ' οὐχ ἤττον ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ληφθῇ εἰκὼν θαυμασία. Φαντάζομαι μέλλοντα Ἑλληνα ζωγράφον δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τοῦ χρωστήρος αὐτοῦ ἀπεικονίζοντα τὸν Βασίλειον, οὗ τὴν ἀρρενωπὴν μορφήν καὶ τὴν βασιλικὴν στολὴν περιέσωσεν εἰς ἡμᾶς περιώνυμον χειρόγραφον τῆς Βενετίας, μετὰ τριακονταετῆς ἀγῶνας γηθόσυνον ἐπὶ τῇ ἐκνικήσει τῶν Βουλγάρων. Ἐχει πέσει ἤδη ὑπὸ χειρὸς δολοφόνου ὁ τελευταῖος τῶν ἀντιπάλων τσάρου Ἰωάννης, ἔχει χαλαρωθῇ πᾶσα τῶν βαρβάρων πελειῶν ἢ ἀντίστασις, καὶ ὁ νικηφόρος βασιλεὺς διατρέχει θριαμβευτικῶς τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ μακρὸν κατεχόμενας ἑλληνικὰς χώρας. Ἡ Ἀχρὶς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ βασιλεία τοῦ πεσόντος βασιλέως ἔχουσι παραβῶνται εἰς τὸν νικητὴν, εὐρόντα ἐν αὐτοῖς πλούτη χρυσοῦ καὶ στέμματα ἐκ μαργάρων καὶ χρυσοῦρεϊ; ἐσθῆτας, πολυτελῆ λάφυρα τῆς ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα στρατιάς. Καὶ ἰδοὺ ἐν τῷ στρατοπέδῳ αὐτοῦ τῷ πρὸ τῆς Ἀχρίδος ἔρχεται εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἡττημένων συγγενῶν καὶ τῆς ἀκολουθίας μελανεῖμων ἡ τσαρῖνα, ἡ χήρα τοῦ ὑστάτου τῶν ἡττημένων Βουλγάρων ἡγεμόνος, καὶ πίπτει εἰς

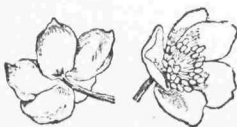
Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ποδηλάτης

(Προτομή)

τοὺς πόδας τοῦ Βουλγαροκτόνου παραδιδομένη. Ὁ Σκυλίτης καὶ ὁ αὐτὸν ἀντιγράφας Κεδρηνὸς δὲν εἶχον τὴν γραφίδα τοῦ Ἡροδοτου ἢ τοῦ Πλουτάρχου ὅπως ἐπιχρώσωσι προσηκόντως τὴν περιφανῆ σκηρὴν τῆς μεγάλης ἐθνικῆς νίκης. Ἄς συμπληρώσῃ τὰ λείποντα χρώματα ὁ πατριωτικὸς χρωστήρ εὐφραντάστου Ἑλλήνος καλλιτέχνης.

ΣΠΥΡ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ λίθου δηλαδὴ κατ' εὐθεΐαν ἐκτελέσειως τοῦ πρωτοτύπου ὁ μαθητὴς θ' ἀρχίσῃ εὐθὺς νὰ κατανοῇ πλεῖστα ὅσα οἶον τὰ διάφορα εἶδη τοῦ μαρμάρου, τὴν τραχύτητα ἢ τὸ κρυπταλλοειδές, τὴν διαφάνειαν ἢ τὴν ὀξείδωσιν, ἀναλόγως τῶν ὁποίων πρέπει νὰ

ἐφαρμόσῃ ἰδιαίτερον τρόπον ἐργασίας καὶ θὰ κατανοήσῃ πρὸς τοῦτοις πόσον σπουδαίως ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῶν μεγάλων καλλιτεχνικῶν περιόδων ἡ χρῆσις τοῦτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ ὕλικου. Οὕτω π.χ. ἐν κρυπταλλοειδὲς μάρμαρον ὡς τὸ Πάριον δὲν ἐπιτρέπει οὐδεμίαν λεπτομερῆ ἐκτέλεισιν κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς φυσιοκρατικῆς (ρεαλιστικῆς) σχολῆς. Θὰ ἄφινε πολλὰ μέρη μεγάλης λεπτότητος νὰ φαίνωνται ἄνευ σώματος ὡς π.χ. μίαν ῥίνα εἰς τὸ φυσικὸν μέγεθος. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὴν σπουδαιότητα τοῦ ρυθμοῦ ὡς πρὸς τὴν ὕλην, ἃς φαντασθῇ ἐν Αἰγυπτιακὸν ἀγαλμα ἐκ Βασανίτου λίθου μεταφερόμενον εἰς Ἰταλι-

κὸν μάρμαρον. Εἶνε φανερώτατον ὅτι ἡ ἐντύπωσις θὰ εἶνε ἐντελὲς διάφορος, αἱ μορφαὶ θὰ ἐφαίνοντο νεκραὶ καὶ κεναί· ἢ ἃς φαντασθῇ τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου, τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους ἐκ Βασανίτου λίθου! Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ προσφύγῃ τις εἰς τοιαύτας μεγάλας διαφοράς. Ἄς παραθεσῇ τις ἀπλῶς τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου ἐν Ἰταλικῷ μαρμάρῳ πλησίον τοῦ Παρίου· δὲν θὰ εἶνε ποσὺς τὸ αὐτὸ καλλιτέχνημα. Ἐπίσης ἀντιθέτως τὴν προτομὴν τοῦ Menzel ὑπὸ τοῦ Βέγα μεταφερομένην εἰς διαφανὲς πάριον μάρμαρον. Ὅσον περισσotέρα χρῆσις γίνεται τοῦ Ἰταλικοῦ λεπτοτάτου μαρ-